

NVDE reactie internetconsultatie Wijziging Omgevingsregeling eDNA als erkende maatregel

Graag maakt de Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE) gebruik van de mogelijkheid om te reageren op de consultatie voor de wijziging in de Omgevingsregeling om eDNA als erkende maatregel op te nemen. De NVDE heeft het volste vertrouwen in de toepassing van de eDNA opsporingsmethode, waarmee op een snellere en goedkopere manier de aanwezigheid van beschermde diersoorten zoals de vleermuis kan worden uitgesloten. De NVDE is daarom heel blij met voorliggende wijziging in de Omgevingsregeling waarmee eDNA als erkende maatregel wordt aangemerkt. In 2024 is de vraag naar spouwmuurisolatie in de particuliere markt met 70 procent afgenomen, ten opzichte van het jaar daarvoor. Met als gevolg dat de isolatiecapaciteit in 2024 met 35 procent is afgeschaald. Het snel wettelijk verankeren van de eDNA opsporingsmethode is dan ook heel hard nodig om de isolatiesector en de isolatieopgave van Nederland (grotendeels) te redden. De situatie wordt namelijk nog nijpender als isolatiebedrijven niet na de winterperiode aan de slag kunnen met het jaarrond toepassen van eDNA als opsporingsmethode. De verwachting vanuit de isolatiesector is dat de isolatiecapaciteit voor de particuliere markt nog eens met 80 procent afneemt ten opzichte van 2024. De NVDE roept derhalve op: houd de isolatiesector overeind, met als eerste stap dat isolatiebedrijven uiterlijk 1 maart 2025 eDNA jaarrond kunnen toepassen.

Snel en tegen lagere kosten isoleren nodig voor de bestaanszekerheid van bedrijven én burgers

De isolatiesector verkeert in heel zwaar weer. In 2024 heeft de sector de isolatiecapaciteit in de particuliere markt met al 35 procent moeten afschalen en konden isolatiebedrijven zo'n 70 procent minder spouwmuurisolatiemaatregelen uitvoeren ten opzichte van 2023. De (huidige) werkwijze, waarbij direct moet worden gewerkt met een natuurkalender en elke woning natuurvrij moet worden gemaakt, werkt kostenverhogend en strookt niet met het investeringsmoment van woningeigenaren. Isolerende maatregelen worden immers veelal pas overwogen en genomen op het moment dat het buiten koud wordt. Belangrijker nog voor de isolatiebedrijven is dat met de huidige werkwijze niet voldoende te isoleren woningen kunnen worden voorbereid (natuurvrij maken) om zo een voorraad op te bouwen, zodat de rest van het jaar kan worden geïsoleerd. Met de toepassing van eDNA als opsporingsmethode ontstaat meer continuïteit, worden de kosten om te isoleren, wanneer er geen DNA van beschermde diersoorten als vleermuizen wordt aangetroffen, beduidend lager (in vergelijking met huidige methode) en kan een isolatiebedrijf na de laboratoriumuitslag meteen isoleren.

Er is wel haast geboden bij het landelijk en jaarrond toepassen van eDNA als opsporingsmethode voor beschermde diersoorten zoals vleermuizen. **De NVDE roept op uiterlijk 1 maart 2025 eDNA als erkende maatregel te hebben opgenomen in de Omgevingsregeling.** Indien isolatiebedrijven in de particuliere markt niet direct na de winterperiode aan de slag kunnen met eDNA zal naar verwachting **de isolatiecapaciteit met**

nog eens 80 procent afnemen ten opzichte van 2024. Bij (verdere) vertraging schat de isolatiesector in dat **70 procent van de gecertificeerde isolatiebedrijven, die alleen voor particuliere eigenaren werken en niet over een zakelijke afzetmarkt beschikken, failliet zal gaan.** Daarmee komt de isolatieopgave nog verder onder druk te staan, zijn de doelen in het Nationaal Isolatieprogramma om 1,5 miljoen koopwoningen te isoleren tot aan 2030 totaal onhaalbaar en is een betaalbare energierekening voor iedereen nog verder uit het zicht. Dat is verontrustend. Ook omdat het belang van beschermde diersoorten zoals de vleermuis juridisch beschermd is door regelgeving omtrent natuurbescherming, terwijl het belang van bestaanszekerheid in de vorm van een warme, geïsoleerde woning geen juridische bescherming heeft in regelgeving. De NVDE juicht daarom de eDNA-methode toe omdat hiermee een mooie oplossing voor handen ligt waarmee deze twee belangrijke opgaven verenigd worden.

Kosten drukken en snelheid erin: eDNA-monsternamen daarom niet enkel overlaten aan ecologen

Natuurvriendelijk isoleren brengt extra kosten met zich mee. Met de eDNA opsporingsmethode zijn de additionele kosten het laagst (ten opzichte van ecologisch (sporen)onderzoek en de NVI werkwijze). Niettemin dragen verhogende kosten voor isolerende maatregelen niet bij aan de betaalbaarheid en haalbaarheid van verduurzamingsmaatregelen, waarmee de energierekening structureel wordt verlaagd. Daarom dienen verdere kostenverhogende of prijsopdrijvende effecten zoveel mogelijk te worden voorkomen. Dat is mogelijk door eDNA monsternamen niet enkel (en verplicht) aan een derde partij of ecoloog over te laten. **De NVDE pleit ervoor dat het (ook) voor isolatiebedrijven mogelijk moet zijn om de eDNA-bemonstering zelf uit te voeren. Een belangrijke voorwaarde daarin is wel dat (isolatie)bedrijven hiervoor gecertificeerd zijn.** Het slechts toebedelen van deze taak aan bijvoorbeeld ecologen of een derde onafhankelijke partij is daarmee niet nodig en bovendien onwenselijk in verband met de (planning van) operationele taken van isolatiebedrijven en het drukken van de kosten. Isolatiebedrijven zullen namelijk de kostprijs van eDNA bemonstering hanteren terwijl een tussenpartij met een marge erbovenop rekent.

Het landelijk toestaan van de eDNA opsporingsmethode is ook voor de lange termijn

In de toelichting van de wijzigingsregeling wordt genoemd dat als er kan worden geïsoleerd op basis van een Soortenmanagementplan (SMP) of pre-SMP, het niet langer noodzakelijk is om gebruik te maken van soortenDNA, oftewel eDNA. Natuurlijk is de toepassing van de eDNA opsporingsmethode een vrijwillige keuze om te gebruiken als isolatiepartij of andere (uitvoerende) partij. Desalniettemin heeft het toepassen van de eDNA-methode ook grote meerwaarde op het moment dat een pre-SMP of SMP voorhanden is. Ook bij een pre-SMP en SMP, net zoals de huidige Natuurvriendelijk Isoleren (NVI) werkwijze, geldt immers het bij voorbaat natuurvrij maken van de woning en rekening houden met een natuurkalender. Het is voor isolatiebedrijven dan nog steeds noodzakelijk om voldoende continuïteit en snelheid in het isoleren te houden. Dat kan door ook de eDNA opsporingsmethode naast de pre-SMP en SMP toe te (blijven) passen. Bovendien helpt het toepassen van de eDNA-methode eveneens om (nog) meer inzicht te krijgen in het leefgebied van (in dit geval) de vleermuissoorten.

Duidelijkheid en perspectief voor burgers én bedrijven in geval van aangetroffen DNA

Zowel voor isolatiebedrijven als burgers is vooraf duidelijkheid nodig over de procedure of het protocol bij het aantreffen van vleermuizen(verblijfplaatsen). In de regeling wordt gesproken over verdiepend ecologisch onderzoek alsmede het hanteren van de NVI werkwijze. Wat hierin juridisch gezien mogelijk is, is nog een vraagteken volgens de ministeries VRO en LVVN. **De NVDE roept op om ook hier pragmatisch mee om te gaan door bij het aantreffen van vleermuis-DNA niet alsnog verdiepend ecologisch onderzoek te eisen.** Bij verdiepend ecologisch onderzoek wordt een woningeigenaar anders (wederom) op kosten gejaagd en zal hierdoor isolerende maatregelen sneller uitstellen. Dat past niet bij de opgave om voor iedereen een betaalbare energierekening mogelijk te maken. De isolatiesector ziet graag de eDNA opsporingsmethode in combinatie met de NVI werkwijze. Zodra er vleermuizen(verblijfplaatsen) worden aangetroffen, kunnen isolatiebedrijven dan alsnog burgers helpen met isoleren van de woning door deze als eerst natuurvrij te maken. Het is belangrijk dat gemeenten daarbij (in staat zijn om) op korte termijn alternatieve verblijfplaatsen (te) plaatsen.

Nestkasten in nieuwbouwwoningen helpen de isolatieopgave in de bestaande bouw

Om voldoende verblijfplaatsen voor beschermde diersoorten zoals vleermuizen te behouden, geldt een zogeheten compensatieopgave. Dat houdt in dat voor de verblijfplaatsen die verdwijnen zodra bouwonderdelen zoals spouwmuren worden geïsoleerd, alternatieve verblijfplaatsen moeten worden teruggebracht. Hiervoor ruimte houden in bijvoorbeeld de spouw geeft bouwfysische problemen, zoals (ophopend) vocht en koudebruggen. Hierdoor komt de kwaliteit van de isolatiemaatregel en 'garantie' op energiebesparing in het geding. Alternatieve verblijfplaatsen kunnen in dit geval beter buiten de bestaande woning worden geplaatst. In geval van een nieuwbouwwoning is het creëren van verblijfplaatsen met nestkasten echter wel gemakkelijk te creëren en helpt het de compensatieopgave in de bestaande bouw enorm. Hierdoor kunnen sneller grotere aantallen woningen worden geïsoleerd en genieten burgers sneller van een lagere energierekening en comfortabele, warme woning. Bovendien committeren veel bouwbedrijven zich juist aan de landelijke standaard maatregel om zo de biodiversiteit te behouden dan wel te versterken.

Derhalve roept de NVDE minister Keijzer op om uitvoering te geven aan de aangenomen motie van het lid de Hoop c.s.

De wederopbouw van de isolatiesector

Zoals eerder aangegeven is de situatie in de isolatiesector zeer nijpend. Het per 1 maart 2025 wettelijk toestaan van soortenDNA als erkende opsporingsmethode is de eerste, cruciale stap. Voor isolatiebedrijven ontstaat dan handelingsperspectief, alleen zal de vraag naar (spouwmuur)isolatiemaatregelen niet meteen op het oude niveau zijn. Zeker niet na de meest koude dagen. **De NVDE stelt voor om in gezamenlijkheid (overheid en markt) op zeer korte termijn te onderzoeken hoe de vraag naar isolatie weer kan worden aangewakkerd.** Om de isolatiesector voor een belangrijk deel overeind te houden is immers vraagcreatie eveneens nodig.

Uit de praktijk van een middelgroot isolatiebedrijf:

“Het zijn zware tijden voor isolatiebedrijven zoals de onze. Mijn werkgever is 67; hij isoleert al zijn hele leven, maar een crisis zoals nu heeft hij nog niet meegemaakt. Als jij mij nu belt dat je spouwmuurisolatie wilt, dan moet ik eerst een ploeg langs sturen om met flaps en borstels en rugvulling te zorgen dat eventuele vleermuizen er wel uit kunnen, maar niet erin. En dan mag ik in maart drie weken lang isolatieklussen uitvoeren. Van april tot en met juli is de kraamperiode voor vleermuizen, dan mogen we helemáál niks Behalve het werk uitvoeren die wij in de maanden ervoor natuurvrij hebben gemaakt. Dit betekent dat je een flinke werkvoorraad moet opsparen om de andere maanden te overbruggen. Dat werkt frustrerend. Het zou goed zijn als de nieuwe methode voor het opsporen van vleermuizen, eDNA, snel wordt goedgekeurd. In al die gevallen dat er geen vleermuizen in de spouwmuur wonen, kunnen we dan meteen isoleren, met een lager prijskaartje. Voor het voortbestaan van ons bedrijf is het belangrijk dat de eDNA methode uiterlijk per 1 maart overal wordt goedgekeurd. De regels zijn nu in elke provincie verschillend, ook liggen de ecologen niet op 1 lijn. Ons bedrijf heeft al moeten afschalen en we hebben contracten niet verlengd. Ik denk dat er meer dan zeventig procent krimp is ten opzichte van 2023. Gelukkig kunnen we deels terugvallen op de zakelijke markt.”

De NVDE ziet graag dat genoemde punten worden meegenomen bij de uiteindelijke vaststelling van de regeling. Uiteraard zijn wij graag bereid tot nadere toelichting. Hiertoe kunt u contact opnemen met Emmy Post, via emmypost@nvde.nl.